

El tèxtil no és tanmateix un dels oficis oblidats, però sí que al llarg de tota la seva història ha sofert grans evolucions i transformacions i més al nostre país, ja que aquí ha estat una de les indústries més arrelades i que més importància econòmica han tingut.

El tèxtil, com moltes de les primeres indústries, va tenir un origen familiar i gremial. Així el gremi de teixidors a mà fou sempre un dels més importants i alhora progressius. La nostra vila també té una forta indústria tèxtil, però el sistema de treball està, naturalment, molt mecanitzat. Per això varem anar a cercar un teixidor que avui encara tingués una indústria de tipus familiar i que recordés un xic el procés de tota l'activitat a nivell familiar. Ens adreçarem, doncs, a Sant Pere de Ribes i connectarem amb Pere Garriga. Dir Garriga a Sant Pere de Ribes és dir un nom popular, ja que la família és molt coneguda en els diversos estaments d'aquesta localitat. Volíem parlar en el lloc de treball, però desseguida abandonem la idea, car Pere Garriga ens comenta que és un xic sord i amb el soroll dels telers no ens entendríem. Realment és així. Els telers funcionen mecànicament. Això ens aparta un xic de la idea genèrica dels nostres reportatges. Per aquest motiu hem volgut endinsar-nos en l'història d'aquesta petita indústria familiar, perquè també, sens dubte, serà l'història de moltes persones del nostre país i l'història d'una de les principals fonts de riquesa que avui està en xic de capa caiguda.

Parlar amb Pere Garriga es pot dir que és escoltar. Poques, molt poques preguntes varem haver de fer. Va desgranant records, entrelligant l'història dels telers amb els records de vivències personals...

—Des de quan l'indústria a casa vostra?

—L'ofici de teixidor a mi em ve del meu revesari. Ell procedia del Pla del Penedès, i va venir a establir-se aquí a Sant Pere de Ribes. Pertanyia a l'Il·lustre Gremi

de Teixidors de Vilafranca, i com tots els teixidors d'aquella època alternava aquest treball amb el de barber. Ell va instal·lar en el mateix lloc que avui hi ha els telers mecànics dos telers manuals i amb allò anà tirant. Ell treballava per encàrrec, és a dir, els pagesos l'hi portaven el lli i ell feia els llençols o la roba interior, en fi, el que més convenia. Naturalment, també es feia els draps que necessitava per a fer de barber.

DE LA TELA PER LES ALS EIXO

—Els pagesos portaven el lli, o sia que aquí sols es teixia?

—Sí, penseu que abans això del teixit no era cap indústria sinó una activitat purament artesanal. Llavors els pagesos filaven i aquí els hi fèiem la roba que necessitaven.

—Com seguí després aquesta artesia?

—Continuà amb el meu avi, que seguí treballant amb els mateixos telers. El primer canvi de relativa importància el va fer el meu pare, que va associar-se amb l'oncle i tots dos varen començar a mecanitzar rudimentàriament els telers. Jo he trobat per aquí llibres de mecànica elemental, el que demostra que el meu pare va preocupar-se de modernitzar els telers, llibres que són avui totalment desfasats, però que llavors tenien gran valor i demostraven l'interès per assolir la perfecció de l'ofici. Van arribar a tenir una petita indústria de més de vint telers.

—Però tot això ja mecanitzat?

—Mecanitzat a mitges. Ara ho veureu. Aquí llavors no hi havia electricitat i els telers funcionaven amb un motor, que havien adquirit a una casa anglesa. Aquest i el de «Cal Ganeta» foren els primers motors que hi hagué per aquestes contrades. El de «Cal Ganeta» anà sempre molt bé, però el de casa tenia freqüents averies i el problema és que els mecànics havien de venir expressament d'Anglaterra per a fer les reparacions i és clar això costava temps i diners. Llavors

ES HAMAQUES DE CUBA I XUGAMANS

els treballadors de casa el que feien era fer anar manualment aquests telers. Per això dic que la feina era mig mecanitzada.

—Quins tipus de roba feieu?

—Bàsicament fèiem una lona de 52 centímetres que servia per fer hamaques, tota aquesta lona era enviada a l'illa de Cuba, tota la nostra producció ens era comprada des d'allí. Però això tingué un final catastròfic, doncs quant es va perdre l'illa de Cuba el comerç va quedar totalment prohibit i llavors la nostra producció va restar aturada, i fins i tot teníem un carregament al moll de Barcelona que ens va quedar immobilitzat a rel d'aquesta prohibició. Llavors vàrem haver de trobar una sortida a aquesta roba ja feta, i l'única que es trobà fou la de tenyir-la de negre i fer-ne «silencius», que eren unes sabatilles que portaven els cambrers. Això també va sortir malament, ja que les tintades van quedar malament. Aquí va ser el cop més fort que sofrí la nostra indústria i mai vàrem aixecar el cap. Vàrem haver de vendre tot el que teníem i liquidar-ho tot.

—Així doncs aquí acaba aquesta indústria casolana?

—No, no acaba, ja que al cap d'uns anys, en venir la guerra mundial, hi tornava a haver necessitat de roba de cotó. Llavors el meu pare i un mosso de casa llogaren una entrada a Vilanova, al carrer d'Hernani, i posaren dos telers i seguiren treballant el cotó que els hi portaven. Els que es féren rics foren indubtablement els traficants de cotó. Els telers els ha-

vien comprat al drapaire dels mateixos que havíem hagut de vendre temps abans. Estic segur que de no ser per la sotregada que he explicat aquella indústria casolana floreixent tindria avui una importància molt gran, ja que havien arribat a tenir molta sortida.

—Com entreu vós en aquest món?

—Bé, Jo sempre havia anat ajudant a la família en això; de l'època que jo vaig començar recordo que fèiem lona per les barques i tenien els principals clients a Vilanova, Sitges i Torredembarra, i allí anàvem a cercar la feina. Era una feina mal pagada. Llavors jo vaig anar a l'Es-

cola Industrial de Vilanova per aprendre tot el referent als telers i als teixits. L'Escola en aquella època havia sofert molta repressió car ens trobàvem amb la dictadura de Primo de Ribera; tot i així vaig tenir un parell de bons professors, el director i el contrainestre de la fàbrica de Mar de Vilanova.

«Vaig seguir treballant i ja no vaig tornar aquí a Ribes, fins a la guerra; després d'aquesta també va ser difícil seguir treballant, ja que hi havia l'anomenat «cupó» del cotó i a mi mai me'n va arribar. Quant va acabar això, la primera remesa de cotó

la vaig comprar a 110 pessetes el quilo, quan amb el «cupó» anava a 8 ó 10. Així vàrem anar treballant i tornàvem a tenir una indústria floreixent, ja que arribàrem a tenir més de doscents clients arreu de Catalunya, després vingué una època molt dura degut a una repressió política i calgué, altra vegada, deixar-ho tot. I avui ja ho heu vist, això està condemnat a plegar. Dels meus fills cap ho seguirà, a més que calen molts calers per tirar-ho endavant. Avui ens limitem a fer gasses per criatures i eixugamans, ara bé, com he dit, això està destinat a desaparèixer.

—Heu treballat, però, algún cop a mà amb un teler?

—Sí, però d'una manera molt curiosa. Quan el meu pare va instal·lar-se a Vilanova, coincidírem a una petita fàbrica, que suposo era clandestina, en feien plaques per la soldadura de ferro; curiosament els dos que la varen muntar havien treballat a Tarragona amb l'única fàbrica que ho feia i després de dos anys ja coneixien els ingredients i les proporcions i s'establiren pel seu compte. Llavors, però, s'adonaren que enmig d'aquesta substància hi anava un teixit de fil de ferro i li varen encomanar al meu pare, i jo vaig muntar un teler de fusta i vaig fer el teixit amb el filferro.

La conversa es desvia cap a altres temes i situacions personals que lògicament guardem al tinter. Aquesta indústria casolana també és una de tantes que estan condemnades a mort. La manca de recursos econòmics i la paulatina tecnificació han portat, amb certa lògica, a la desaparició de l'artesania dels teixidors a mà, que en un determinat moment foren una indústria floreixent i sobretot al nostre país.

equip realitzador:

Xavier Virella
Gabriel Güell
J. J. Palau
Amadeu Satorra
Sixte Moral